

Sygn. akt III KO 80/21

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie **S. N. i in.**,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu,
w dniu 14 października 2021 r.,
wniosku Sądu Okręgowego w R.
z dnia 27 sierpnia 2021 r., sygn. akt V Ka (...),
o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu,
z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości,
na podstawie art. 37 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł:

**przekazać sprawę do rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym Sądowi Okręgowemu w K.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w R. postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2021 r., sygn. akt V Ka (...), zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. W przekonaniu Sądu Okręgowego w sprawie występują okoliczności, które mogłyby stwarzać uzasadnione wątpliwości co do obiektywnego rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy. W tym kontekście Sąd zwrócił uwagę na to, że zagadnienie to – na etapie rozpoznania sprawy przez Sąd Rejonowy w R. - było już przedmiotem badania przez Sąd Najwyższy w sprawie III KO 69/17, które zakończyło się przekazaniem sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Zaakcentował ponadto występowanie powiazań rodzinnych pomiędzy oskarżycielem publicznym a kuratorem okręgowym Sądu Okręgowego w R., a ponadto zwrócił uwagę na

toczenie się postępowań z powództwa S. N. o ochronę dóbr osobistych przeciwko sędziom Sądu Rejonowego w R. oraz sędziom Sądu Okręgowego w R., które przez Sąd Apelacyjny w (...) zostały przekazane do prowadzenia przez Sąd Okręgowy w Z. oraz Sąd Okręgowy w S..

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Okręgowego w R. zasługuje na uwzględnienie.

Instytucja unormowana w art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątku od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy i z tego względu jej zastosowanie powinno mieć miejsce jedynie wówczas, jeżeli przemawiają za tym istotne względy, związane z dobrem wymiaru sprawiedliwości. Jednym z nich jest autorytet wymiaru sprawiedliwości, dla kształtowania którego należy unikać sytuacji, w których rozpoznanie danej sprawy przez sąd wiązałoby się z ograniczeniem swobody orzekania lub mogłoby – w odczuciu społecznym – prowadzić do przekonania o braku warunków do bezstronnego rozpoznania sprawy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że „zewnątrzny wizerunek funkcjonowania sądów wymaga, aby unikać wszelkich sytuacji mogących stwarzać zagrożenie formułowania racjonalnych opinii, że nie tylko względy merytoryczne decydują o sposobie rozstrzygnięcia sprawy. Toteż należy uwzględnić wniosek złożony w trybie art. 37 k.p.k., jeżeli zachodzą uzasadnione podejrzenia, że postronny, ale i obiektywny obserwator określonego postępowania sądowego mógłby powziąć wątpliwości co do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny i bezstronny w sądzie właściwym do rozpoznania sprawy” (*postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2021 r., II KO 34/21, LEX nr 3181529*).

Taka sytuacja występuje w niniejszej sprawie. Główną okolicznością, uzasadniającą takie przekonanie jest fakt, że sprawa dotyczy m.in. znieważenia kuratorów Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej podczas i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych. Kuratorzy sądowi są pośrednio podlegli prezesowi sądu okręgowego, który – zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (t.j. Dz.U.2020.167; u.k.s.), na wniosek kuratora okręgowego, mianuje, odwołuje, przenosi do innego sądu lub zespołu kuratorskiej

służby sądowej albo zawiesza w czynnościach. Jak wskazuje się w piśmiennictwie: „do kompetencji prezesa sądu okręgowego należą również decyzje określone w innych przepisach ustawy. Prezes nadaje stopnie służbowe (art. 8 ust. 1 u.k.s.), może zwolnić kuratora zawodowego w okresie wypowiedzenia z pełnienia obowiązków, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia (art. 29 ust. 1 u.k.s.), powołuje kuratora okręgowego na 6-letnią kadencję (art. 36 ust. 1 u.k.s.), może powołać zastępcę kuratora okręgowego (art. 36 ust. 5 u.k.s.), powołuje i odwołuje kierownika zespołu (art. 40 ust. 1 u.k.s.), może przyznać kuratorowi zawodowemu nagrodę za szczególne osiągnięcia w pracy (art. 18 ust. 1 u.k.s.), wymierza karę porządkową upomnienia kuratorowi okręgowemu i jego zastępcy (art. 53 ust. 1 u.k.s.), decyduje o zatrudnieniu aplikanta kuratorskiego, o skróceniu lub wydłużeniu aplikacji, o wcześniejszym rozwiązaniu umowy z aplikantem (art. 73 ust. 1-4 u.k.s.), decyduje o terminie egzaminu kuratorskiego i składzie komisji egzaminacyjnej (art. 79 u.k.s.). Wymienione decyzje prezesa sądu okręgowego powodują poważne konsekwencje nie tylko dla indywidualnych losów kuratorów zawodowych, ale bezpośrednio wpływają na kształt służby kuratorskiej w danym okręgu sądowym” (*T. Jedynak [w:] K. Stasiak, T. Jedynak, Ustawa o kuratorach sądowych. Komentarz, Warszawa 2014, teza 3 do art. 4*). W świetle powyższego oczywiste jawi się to, że rozpoznawanie sprawy, w której pokrzywdzonymi są kuratorzy sądowi z okręgu Sądu właściwego miejscowo do rozpoznania sprawy, może stwarzać w odbiorze społecznym uzasadnione wątpliwości co do bezstronności takiego Sądu. Uzasadnia to przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. Nie bez znaczenia jest również występowanie powiązań rodzinnych pomiędzy kuratorem okręgowym – przełożonym kuratorów, których dotyczy sprawa, a ówczesnym prokuratorem okręgowym w R.. Rozstrzygnięcie wniosku wspiera również fakt wytoczenia przez oskarżonego powództwa niektórym sędziom Sądu Okręgowego w R., choć sama ta okoliczność mogłaby jedynie stanowić podstawę do wyłączenia sędziego na wniosek (art. 41 k.p.k.).

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Najwyższy przekazał sprawę do rozpoznania w instancji odwoławczej Sądowi Okręgowemu w K., którego siedziba mieści się niedaleko Sądu Okręgowego w R., a jednocześnie położonego poza obszarem właściwości Sądu Apelacyjnego w (...).

Z tych względu orzeczono jak w postanowieniu.